

Utbildningsinspektion i Lillåns Södra skola förskoleklass, grundskola årskurs 1–6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Lillåns Södra skola	Antal barn/elever
Grundskola	170
Förskoleklass	24
Skolbarnsomsorg	97

Lillåns södra skola är en skola för barn mellan 6 och 12 år. Skolan är belägen i ett expanderande villaområde i Örebros norra del. Bostadsområdet ligger intill riksväg 50, en starkt trafikerad led.

I närheten av skolan och övrig bebyggelse finns även naturområden. Skolan är 30 år gammal, men den har både renoverats och byggts till 2003, vilket har lett till en ljus öppen skola med varierad utformning av rummen. I skolan finns numera både stora rum för samling och mindre för grupparbeten. Utbyggnaden har påverkat barnens utemiljö genom att skolgården har minskat och att eleverna inte längre har någon fotbollsplan. Skolan omfattar även skolbarnsomsorgs-verksamhet.

Eleverna i skolan har inte tillgång till slöjd- och språkundervisning i den egna skolan. För denna undervisning går eller cyklar eleverna i årskurserna 4, 5 och 6 till Lillåns skola. Elever i årskurs 3 har alltid någon vuxen med sig när de går till slöjden. Eleverna får ibland även använda Lillåns bibliotek, för att minska antalet transporter mellan skolorna.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i fyra arbetslag. Ett arbetslag bildas av personalen för årskurserna 1 och 4, det andra för årskurserna 2 och 5, det tredje för förskoleklassens personal samt årskurserna 3 och 6. Det fjärde arbetslaget ansvarar för elevhälsan. Elevsamverkan sker mellan årskurserna inom arbetslagen.

Skolbarnsomsorgen omfattas av ca 100 barn och finns lokalintegrerad i delar av skolans lokaler.

Genomförandet av inspektionen i Lillåns Södra skola

Skolverket sände den 28 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Lillåns Södra skola har bestått av undervisningsrådet Inger Nyberg-Gummesson samt experten Håkan Wetell. Besök i Lillåns Södra skola inleddes torsdagen den 23 september och avslutades den 24 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Lillåns Södra skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Lillåns Södra skola genomfördes formella intervjuer med elever i årskurserna 2 och 6, föräldrar, lärare, förskollärare och fritidspedagoger samt rektor. Lektioner i årskurserna 2 och 6 besöktes. I övrigt fördes mer informella samtal med måltidspersonal.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

De intervjuade eleverna i årskurs 2 har en stark känsla av att de får vara med och bestämma, men att rektorn också bestämmer. Deras starka känsla av att ha inflytande handlar om att de ständigt uppmuntras av läraren att uttrycka egna idéer. De yngre barnen uppmuntras även att hjälpa varandra i arbetet, vilket enligt inspektörerna ger ett samlärande mellan barnen. I intervjun med eleverna i årskurs 6 framkom att deras möjlighet att påverka det vardagliga arbetet saknar prioritet. Vid diskussionen i intervjun om vem som "bestämmer" i och om skolan nämns klasslärare, rektor, kommunalråd, riksdag och regering.

I Lillåns Södra skola finns regler som tagits fram i samverkan med eleverna. Detta framkom i intervjun med elever i årskurs 2. Några av eleverna upplever att reglerna inte alltid efterlevs. Exempelvis finns en regel om att alla barn skall få vara med och leka. En annan regel är att alla måste respektera om någon säger "sluta", eleverna får inte hota etc. Någon av de yngre eleverna uppger att de känner rädsla för några äldre elever. De äldre intervjuade eleverna uppfattar att det är skolrådet som beslutar om vilka regler som gäller på skolan.

De intervjuade eleverna i årskurs 2 uppger att de oroar sig för vissa saker, någon nämner skolvägen, en annan är tveksam att gå till skolan. Eleverna vet att de kan tala med olika personer i sin närhet på skoltid om det skulle hända dem något, men de har en önskan om att alla vuxna skall lyssna lika bra. De nämner bildfröken, bibliotekarien och skolsköterskan som goda lyssnare. Även de äldre eleverna upplever att de vet vilka personer de kan ta kontakt med om det händer något under skoltid.

Eleverna i årskurs 6 har fadderbarn i årskurs 3, vilket enligt inspektörerna skulle kunna vara en av flera förebyggande faktorer mot de yngre elevernas rädsla för de äldre. Att elever i årskurs 2 anger att de är rädda för äldre elever talar för att skolan behöver fortsätta utveckla det förebyggande arbetet. Skolan uttrycker i sina dokument att de vuxnas utevistelse (rastvakten) med eleverna är en del av det förebyggande arbetet.

Eleverna i årskurserna 2 och 6 känner till innebörden av begreppet mobbning. De yngre eleverna känner inte till om det förekommer mobbning. De äldre eleverna i årskurs 6 upplever att skolan är fri från mobbning, men det händer vid enstaka tillfällen att det blir slagsmål.

Föräldrarna till eleverna i Lillåns Södra skola uppger att barnen trivs och har roligt i skolan. De upplever också att barnen är socialt kompetenta och leker med alla samt att de är lugna och harmoniska.

Eleverna visade i intervjusituationen på god kompetens att lyssna, framföra sina synpunkter och att själva ställa frågor.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av arbetet med normer och värden är av god kvalitet.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

De yngre intervjuade eleverna informerar inspektörerna om att de vet att en lärare har målen för svenska anslagna och att de tillsammans med klassläraren skriver "vad de skall bli bättre på – mål". Det blir lite förvirring i elevgruppen när någon börjar tala om fotbollsmål, vilket kan betyda att skolans nationella mål inte är en självklar utgångspunkt för det arbete som görs.

Lillåns Södra skola har sammanställda kunskapsresultat i dokumenterad form för de nationella proven, i övrigt saknas sammanställda resultat på områden som rör skolans nationella övergripande eller ämnesrelaterade mål.

I kvalitetsredovisningen redovisas att förskollärarna arbetar utifrån medveten språkutveckling för varje individ i förskoleklassen. Faktiska resultat saknas även i språkutvecklingsarbetet. Resultaten för eleverna 2004 i de nationella proven i årskurs 5 visar att samtliga elever har klarat kraven i de tre ämnena, svenska, engelska och matematik.

Vid besöket visade ett flertal av eleverna i årskurs 2 och 6 att de kan arbeta både självständigt och tillsammans med andra samt att de har förmåga att tala om sitt eget lärande.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultaten av arbetet med området kunskaper är goda.

Skolan bör dock fortsätta det gemensamma arbetet med uppföljning, sammanställning och utvärdering av skolans mål såväl övergripande som i alla ämnen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Lillåns Södra skola har formella råd för elevernas inflytande. Klassråd där eleverna innehar roller som ordförande och sekreterare samt elevråd där rektor intar ordföranderollen. Skolan har tidigare haft stormöte med alla elever. Stormötet har ändrat form genom att eleverna har delats upp i två grupper för att få mötet mer hanterligt.

Skolan samverkar med föräldrar genom skolråd, föräldramöte, utvecklingssamtal och veckobrev. Föräldrarna bjuds in till utvecklingssamtal och föräldramöten en gång varje termin. I skolrådet finns möjlighet för föräldrarna att diskutera mer skolövergripande angelägna frågor. Detta utnyttjades särskilt under tiden för skolombyggnaden. Protokollen från mötena sänds hem till föräldrarna.

Tillsammans med skolans socionom, skolsköterska och fritidspedagog har både eleverna i årskurs 2 och 6 "kompisprat" i mindre grupper varje vecka. Kompisprat kan exempelvis innebära att eleverna berättar om sin fritid för varandra eller att de samarbetar i en gemensam bild. Socionomen skriver planeringen för samtalen men samverkar med både personal och föräldrar. Föräldrarna har givit skolan positiv respons på samtalen som förs med deras barn.

Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling kallas "Ansvarstrappan" och bygger på "En metod (från Utbildningsstyrelsen i Finland) som utvecklar barnens och de ungas ansvarskänsla när man ingriper i de orätta handlingarna som de begår i skolorna". De intervjuade eleverna känner inte till handlingsprogrammet. Skolans föräldrar får ta del av ett informationsblad i vilket beskrivs hur skolan arbetar avseende kränkande behandling. De informeras också om att föräldrar involveras om deras barn är delaktiga.

Skolans arbetsplan för elevstöd kallas för Livlinan och är utarbetad av arbetslaget för elevhälsa. Livlinan handlar om att ge förutsättningar för tidiga pedagogiska, sociala och hälsofrämjande insatser för elever, i samverkan med föräldrar. Eftersom planen är utarbetad 2004 är det svårt att ännu se resultat av arbetet.

Enligt Livlinan genomför Lillåns Södra skola en trivselenkät varje läsår i slutet av höstterminen. Verksamhetsplanen däremot informerar om att trivselenkät kommer att genomföras terminsvis. Enligt kvalitetsredovisningen är ingen enkät genomförd, och i denna uppger skolan att trivselenkäten borde göras varje termin. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan fortsätter arbetet med att följa upp elevernas arbetsmiljö och delaktighet.

Skolhälsovården bedrivs genom att följa elevernas utveckling och är främst förebyggande. Den omfattar även hälsokontroller och enkla sjukvårdsinsatser.

Skolans äldsta elever uppger att alla elever någon gång hoppar över skolmåltiden.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med området arbetsmiljö och delaktighet är av god kvalitet.

Skolan bör fortsätta arbeta för att alla elever skall få kunskap om handlingsprogram mot kränkande behandling.

Skolan bör följa upp arbetet med elevernas arbetsmiljö och delaktighet.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Lillåns Södra skola bedrivs ett mycket gott pedagogiskt arbete i årskurs 2. Det goda arbetets utgångspunkt är pedagogisk kunskap i kombination med ett engagemang både för varje enskild elev och eleverna som grupp. Hos lärarna finns en vilja att bryta undervisningsmönster när de uppfattar att elevens förståelse inte gynnas av mer tid för arbete av samma slag, vilket är bra för alla elever, men i synnerhet för dem som är i behov av särskilt stöd.

Lärarna i årskurs 2 har även anammat teorin om att viss musik kan påverka elevernas koncentrationsförmåga. Under inspektörsbesöket på matematiklektionen finns lugn panflöjtmusik i bakgrunden. Den som undervisar eleverna i matematik använder sig av ett underlag som hon delvis har strukturerat själv.

En av lärarna i årskurs 2 arbetar vid besökstillfället med värdegrundsfrågor. Arbetet med värdegrunden inleds med en lek från tiden i förskoleklassen. Leiken väcker glada minnen hos eleverna. Genom leken kommer gruppen in på begreppet känslor och att dessa kan vara olika. Eleverna gestaltar därefter olika känslor som de känner till. I leken tränas både turordning och andra regler. Läraren är lyhörd för förslag som kommer från eleverna och justerar efter elevernas förslag innehållet i arbetet. Läraren som arbetar med värdegrundsfrågor uppmanar eleverna att alltid vända sig till de vuxna på skolan om något händer.

Skolan har en vision om tematiska studier, med nyckelord som helhetssyn, integrering och sammanhang. Årskurs 2 samverkar med årskurs 5 genom att de genomför gemensamma studiebesök. Under studiebesöken är eleverna indelade i nio åldersblandade grupper. Efter studiebesöket bearbetas kunskaperna och redovisas på olika sätt för elever i årskurserna 2 och 5.

Det finns stor variation i skolans sätt att arbeta med elever. Vissa klasser, såsom årskurs 2, uppmuntras till att aktivt delta och komma med förslag avseende det vardagliga skolarbetet. Andra klasser styrs mer av läromedlet.

Språkvalet för årskurs 6 är förlagt till Lillåns skola, till vilken eleverna transporterar sig själva på cykel eller till fots. Eleverna sitter tillsammans två och två eller i grupper om fyra på språkvalslektionerna. Eleverna verkar trygga och uttrycker sig lätt på det främmande språket.

De intervjuade eleverna deltar i utvecklingssamtal. De äldre eleverna får svara på frågor från läraren före samtalet. Frågorna handlar både om ämnen och kamratrelationer. Under samtalet görs en överenskommelse om vad eleven skall arbeta med den närmaste tiden. De yngre eleverna har elevaktiva utvecklingssamtal, i vilka de leder samtalet. De har även måndagssamtal med sin lärare. I samtalen kan barnen t.ex. berätta hur det är med kompisar. Sedan får de läsa högt för läraren. Läraren uttrycker att samtalet har både en lärande och social funktion.

Det finns en stabil grund för det pedagogiska arbete som sker i årskurs 2 och som grundläggs redan när barnen går i förskoleklass. Läraren både informerar och diskuterar med elevernas föräldrar i förskoleklassen om det kommande arbetet i skolan.

De intervjuade eleverna i årskurs 2 uppger att de ibland kan välja alternativa uppgifter. De återger också hur det kan gå till när de skall arbeta med tema. ”De har bestämt vad man skall göra”, ”De” syftar på lärarna. Därefter får eleverna en ”lapp” som beskriver vad de skall göra. Temaverksamheten har med all säkerhet betryggande anknytning till skolans nationella mål, men målen är inte förankrade hos eleverna. Målen för utbildningen saknar även förankring hos de äldre intervjuade eleverna.

Eleverna i årskurs 6 har under sina år på skolan inte fått tillräcklig förståelse för vad de nationella målen innebär. Undervisningen för de äldre intervjuade eleverna bygger huvudsakligen på läromedlet, som får styra undervisningen. Alla elever använder samma läromedel. Dessa elever deltar inte i planeringen av sitt och det vardagliga arbetet. Eleverna har dock möjlighet att söka på Internet för att skaffa information till vissa uppgifter. Ett syfte med detta arbetssätt i årskurs 6 grundar sig på att eleverna ska tränas inför årskurs 7.

Det är förståeligt att skolans mål kan upplevs abstrakta när eleven går i årskurs 2, men inspektörerna kan även konstatera att skolans personal saknar en gemensam syn och tolkning av skolans mål mellan och inom de olika yrkeskategorierna.

Eleverna i årskurs 2 använder datorer på ”fritids”, i skolan är det mer undantag än regel att de används. De äldre eleverna använder datorer i sökande efter fakta. Läraren för de äldre eleverna har informerat eleverna om vad de tillåts att söka på Internet. Eleverna får även använda datorerna till spel.

Ingen av de intervjuade eleverna känner till vilken eller vilka vuxna förutom den egna läraren som kan hjälpa till om något arbete i skolan är svårt.

I Lillåns Södra skola finns det tydliga rutiner för arbetsgången när personalen identifierar att en elev är i behov av särskilt stöd. Skolans egen specialpedagog

samt stödteamet på förvaltningsnivå kan ge stöd till både elever, deras föräldrar och skolans pedagoger. Specialpedagog eller socionom skriver åtgärdsprogrammen.

Specialpedagogen samarbetar med både barnet och dess vårdnadshavare vid utarbetandet av åtgärdsprogrammet. Hon samarbetar även med lärarna genom att de får göra ett skattningschema över de elever som de har ansvar för. Skattnings schemat skall tydliggöra vilka elever som är i behov av särskilt stöd. Schemat uttrycker om behoven är akuta eller inte. Därefter gör specialpedagogen egna observationer för att bilda sig en uppfattning. Arbetsgången är tänkt att utmynna i att stödja eleverna på rätt sätt och nivå. De nivåer som uttrycks i det specialpedagogiska arbetet är individ-, grupp- och organisationsnivå.

En svårighet i arbetet har varit att vissa lärare som är delaktiga i elevens lärande saknar information avseende elevens åtgärdsprogram, vilket kan leda till att läraren inte har möjlighet att förhålla sig till och hantera situationer på bästa sätt tillsammans med eleven.

En annan svårighet i det specialpedagogiska arbetet för tillfället är att skolan förfogar över flera goda mallar för dokumentation för elever i behov av stöd, men dessa upplevs som krävande och används därför inte av skolans personal, vilket kan försvåra utvärderings- och förbättringsarbetet.

För att stödja personalen i arbetet med barn i behov av särskilt stöd har specialpedagogen formulerat en "lathund" för vad personalen bör tänka på när de upprättar ett åtgärdsprogram. Personalen kan bl.a. läsa om vem som är ansvarig, om sekretess etc. Skolans arbete med mål för barn i behov av särskilt stöd kommer med säkerhet att bli mer sammanhållet och ge bättre överblick för alla parter genom den systematik som nu införs av skolans nyligen anställda erfarna specialpedagog.

En annan del i arbetet med barn i behov av särskilt stöd avser elevhälsogruppens ansvar för de olika klasserna. För att säkra och underlätta sitt arbete har elevhälsogruppen delat upp huvudansvaret för de olika klasserna mellan sig. En av socionomens särskilda arbetsuppgifter är arbetet med samtalsgrupper.

Föräldrarnas uppfattning är att deras barn lär sig mycket i Lillåns Södra skola, men de är oroliga över att barnen inte har läxor. Ämnet diskuteras livligt i skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med området pedagogisk verksamhet och undervisning är av god kvalitet.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

I Lillåns Södra skola finns en rektor som känner sin verksamhet och arbetar för att skolan skall utvecklas. Kunskapen om verksamheten bygger på att rektor bl.a. gör korta spontana besök.

Exempel på ett område som rektor arbetar med för skolans förbättring är skolforskare Ulf Blossings skolutvecklingsteorier. Rektor på södra Lillåns skola är en god pedagogisk ledare som har genomtänkta och reflekterade idéer om skolans förbättringsarbete. Rektor föredrar begreppet skolförbättring före skolutveckling för att tydliggöra att det som sker är något positivt. Han uttrycker bl.a. att han vill satsa på den kontinuerliga kommunikationen både mellan sig själv och personalen, men även mellan personalgrupperna på skolan. Att enskilda studiedagar utan nära anknytning till den dagliga verksamheten och långsiktig planering har begränsad genomslagskraft är också en del av rektors grundfilosofi för styrning och ledning.

Rektor vågar både se och kommunicera nivåer och variationer inom skolans pedagogiska arbete.

Rektor för pedagogiska samtal med sin personal, vilka kan utgå från vad som sker i skolan i relation till dokumentation i skolans arbetsplaner, men även till författningstexter. Den aktuella pedagogiska diskussionen vid inspektörernas besök handlade om varför skolan arbetar med hemuppgifter och likvärdigheten i elevernas hemarbete. Rektors intention är att utifrån dessa samtal fånga personalens pedagogiska syn för att kunna gå vidare med skolans förbättringsarbete. Föräldrarna har haft synpunkter på att deras barn inte har haft tillräckligt med läxor.

Rektor uppger att det finns svårigheter att vara pedagogisk ledare och vilja förbättra. Det är en ytterst känslig balansakt mellan att ta vara på skolans ”styrkor” och att dämpa dem för att inte förväntningarna skall bli för stora och trycket för hårt på personalen. En annan svårighet i förbättringsarbetet är att den ambitiösa personalen ser på skolans mål på olika sätt.

Rektor är väl medveten om att kvaliteten både på skolans verksamhetsplan (arbetsplan) och kvalitetsredovisningen bör bli bättre. Om kvalitetsredovisningen kan sägas att den är systematiskt uppbyggd och att rektor har samverkat till viss del med skolans ledningsgrupp - bestående av personal med olika yrkeskompetens - i upprättandet av denna. Som exempel på vad som bör förbättras kan nämnas att kvalitetsredovisningens rubriker och texten under dessa inte hänger

ihop samt att texten är generellt skriven, vilket gör den svår att förstå och utvärdera.

Det finns svårigheter för skolan att nå ut med information om vissa delar av verksamheten. Exempel på information till föräldrarna som saknas är skolans nationella mål, både övergripande och för de olika ämnena, rätten till studiehandledning, kvalitetsredovisningen samt programmet mot kränkande behandling. Det finns också en otydlighet i informationen till både föräldrar och elever avseende innehållet i åtgärdsprogrammen.

Ett av skolans förbättringsområden är att rektor har som mål att få större deltagande från personal och föräldrar i skolrådet t.ex. i arbetet med verksamhetsplanen och kvalitetsredovisningen. Föräldrarna uppgav sig vid intervjun inte känna till kvalitetsredovisningen.

Det finns brister i rutinerna för förvaring av frånvarokontrollen av eleverna genom att lärare själva behåller och förvarar dessa.

När det gäller rektors ansvar och befogenheter finns en tydlig delegationsordning

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med området styrning, ledning och kvalitetsarbete är av god kvalitet. Rektor bör dock tydliggöra informationen till föräldrarna avseende t.ex. skolans nationella mål och kvalitetsredovisning.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedläggningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Skolan erbjuder språkval i spanska, franska, tyska och svenska. Det finns ett formulär där eleven uppger i vilken prioriteringsordning de önskar olika språk. Innan de fyller i formuläret får de ”prova-på-lektioner”

De flesta elever i Lillåns Södra skola har inte tillgång till elevens val vid inspektörernas besök. Under tiden för skolans bygg- och inflyttning har de flesta elever saknat tillgång till elevens val, men skolan har för avsikt att återuppta arbetet.

Eleverna har vid behov tillgång till modersmål, vilket organiseras av Varbergaskolan.

De yngre intervjuade eleverna uppger att de tar både matsäck och pengar med sig hemifrån till aktiviteter som bedrivs under skoltid. De samlar även pengar i en klasskassa. Enligt skollagen skall utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Skolan är utrustad med ramper och hiss, vilket gör det möjligt att ta emot elever med fysiska funktionshinder.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att området tillgång till utbildning inte är godtagbart. Att eleverna inte har elevens val och att verksamhet som bedrivs under skoltid inte är avgiftsfri är inte godtagbart.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Lokalerna i Lillåns Södra skola är både öppna, ljusa och inbjudande efter renovering och nybyggnation. I den del av skolan vilken har övervåning har hiss installerats. De intervjuade eleverna upplever att den nya matsalen är kall.

Det finns dock föräldrar som hävdar att idrottssalen är för liten för eleverna i årskurs 6. Föräldrarna har även synpunkter på att fotbollsplanen och asfalterad yta på skolgården försvann i samband med nybyggnationen.

Eleverna i Lillåns skola har tillgång till materiel som behövs för en tidsenlig utbildning. Eleverna har också tillgång till bibliotek både i sin egen skola och i Lillåns skola. Även datorer finns att tillgå.

Skolans personal har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

Skolans tilldelade resurser bygger på antalet elever i varje arbetslag samt kända förutsättningar utifrån elever i behov av särskilt stöd. Övrig internbudget kommuniceras med personalen på arbetslagsträffar och omfördelas vid behov under läsåret. Enligt vad inspektörerna kan bedöma är resursfördelningen inte kopplad till kvalitetsredovisningen.

Skolans kompetensutveckling är begränsad genom att skolan inte disponerar sin budget för tillfället p.g.a. ekonomiska bekymmer i kommunen. Däremot kan skolan disponera ekonomiska medel i Mål 3-arbetet (EU medel). Kompetensutveckling pågår också genom att en av förskollärarna läser en kurs i specialpedagogik på universitetsnivå samtidigt som hon arbetar med elever i behov av särskilt stöd på skolan.

Budgetläget påverkar även vikarieanställningar och leder till att fritidspedagoger och förskollärare vikarierar om lärare är sjuka, men inte vice versa.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att området resurser är av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Lillåns Södra skola övergripande är av god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- skolans uppföljning och sammanställning av resultat,
- elevernas kunskap om programmet mot kränkande behandling,
- skolans arbete med uppföljning av elevernas arbetsmiljö och delaktighet samt
- tydliggörande av informationen till föräldrarna avseende skolans nationella mål, kvalitetsredovisningen etc.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Eleverna erbjuds inte elevens val (2 kap. 19 och 20 §§ grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (4 kap. 4 § skollagen).

Datum	Ort
2005-04-29	Linköping

Inger Nyberg-Gummesson
Håkan Wetell